

TASARIM

Dünyada, Bir Bulunma Biçimi

Tasarım okumak, Tasarımcı olmak, Tasarımcıya dönüşmek, Tasarımcı gibi düşünmek.

yaz
yayınları

— Ahmet Şadi Ardatürk —

TASARIM

Dünyada, Bir Bulunma Biçimi

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Şadi ARDATÜRK

Tasarım: Dünyada, Bir Bulunma Biçimi

Yazar: Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Şadi ARDATÜRK

ORCID NO: 0000-0003-1861-5540

© YAZ Yayınları

Bu kitabın her türlü yayın hakkı Yaz Yayınları'na aittir, tüm hakları saklıdır. Kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 sayılı Kanun'un hükümlerine göre, kitabı yayınlayan firmanın önceden izni alınmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemiyle çoğaltılamaz, yayınlanamaz, depolanamaz.

ISBN 978-625-8996-84-5

Eylül 2026 - Afyonkarahisar

Dizgi/Mizanpaj: YAZ Yayınları

Kapak Tasarım: YAZ Yayınları

YAZ Yayınları. Yayıncı Sertifika No: 73086

M.İhtisas OSB Mah. 4A Cad. No:3/3
İscehisar/AFYONKARAHİSAR

www.yazyayinlari.com

yazyayinlari@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Şadi Ardatürk

1987 yılında Adana'da doğdu, Anadolu Üniversitesinde Endüstriyel Tasarım okudu. Birkaç yıl özel sektörde çalıştıktan sonra yüksek lisansını içmimarlıkta, doktorasını mimarlıkta yaptı. On yıldan fazladır akademide bulunmakta halen de İstanbul Aydın Üniversitesi, Endüstriyel Tasarım Bölümünde bölüm başkanı olarak çalışmaktadır.

Tasarım felsefesi ve metodolojisi, biçim teorileri, zaman ve kültür çalışmaları ile madde üzerine yoğunlaşmaktadır. Türkiye'de ve uluslararası platformlarda çeşitli sergi, yayın, proje ve üretimlerde yer almıştır. Tasarım ve sanat dışında sosyal bilimler, pozitif bilimler üzerine çalışmalar yapmakta üretimlerini multidisipliner bir yapıda sürdürmektedir.

sadiardaturk@gmail.com

ahmetardaturk@aydin.edu.tr

ÖNSÖZ

Bazı kitaplar şu an elinizde tuttuğunuz kitap gibi; yazarının yıllar içinde biriktirdiği deneyimlerin, gözlemlerin ve hayatla kurduğu ilişkinin doğal bir sonucu olarak ortaya çıkar. Bu kitap yazarının yıllar içinde edindiği deneyimlerin, gözlemlerinin ve tasarıma bakışının bir yansıması.

Bir tasarımcıyı iyi bir tasarımcı yapan şey nedir?

Yıllardır tasarım eğitiminin içinde olan biri olarak, bu sorunun cevabının yalnızca iyi tasarım yapmayı bilmek olmadığını düşünüyorum. Tasarımcı olmak; bakmak, görmek, merak etmek, sorgulamak, denemek, yanılmak, öğrenmek ve bütün bunları hayatın içinden beslemekle ilgili. Biraz da nasıl bir insan olduğumuzla ilgili bir meseledir.

Elinizdeki kitap tam da bu düşünceden yola çıkmaktadır.

Uzun yıllardır birlikte çalıştığım genç akademisyen dostum, sevgili Ahmet Şadi Ardatürk'ün kaleme aldığı bu eserin satırları arkasında kendisini, mesleki heyecanını nasıl aktardığını gördüm.

Bu nedenle bu kitabı okurken, yazılanların yalnızca birer öneri olmadığını; yıllar içinde biriktirilmiş deneyimlerin, gözlemlerin ve öğrencilerle kurulan sayısız ilişkinin içinden süzülerek geldiğini düşünüyorum.

Kitapta genç tasarımcılara ilk bakışta bir tasarımcının mesleki gerekliliklerini tarif eden öneriler olsa da bu önerilerin yalnızca tasarım yapmaya ilişkin olmadığını, tasarım olgusunun aslında hayatla beraber geliştiğini fark edeceksiniz.

Bu kitap; tasarım okumak, tasarımcı olmak, tasarımcıya dönüşmek ve tasarımcı gibi düşünmek üzerine önerileri ile aslında tasarım yaparken, yaşama bakış açısının ne kadar büyük rolü olduğunu anlatmakta.

Yazar, tasarımcıyı yalnızca bilgisini artırması gereken bir meslek insanı olarak görmüyor. Tasarımcının bakışının, merakının, davranışlarının, ilişkilerinin, alışkanlıklarının ve hatta yaşam biçiminin yaptığı tasarımlara kaçınılmaz olarak yansıdığını söylüyor.

“Nasıl bir tasarımcı olmalıyım?” Sorusundan çok aslında “Nasıl bir insan olmalıyım ki iyi bir tasarımcı olabileyim?” Sorusunun cevabını anlatmakta oluşu bu kitabın en sevdiğim taraflarının başında.

Bu kitap da tam olarak tasarımcı olmanın yalnızca tasarım öğrenmek ile ilişkili olmadığı üzerine kurulmuş. Tasarımın, tasarlayan insanın kendisiyle ilgili bir olgu olduğunu ortaya koymaktadır.

Üstelik yazar bunu bir akademisyenin kürsüden konuştuğu bir dille yapmayarak, yıllardır deneyimlediği şeyleri genç bir tasarımcı adaylarının karşısında oturuyormuş gibi anlatmaktadır. Ben de önsözü bu nedenle aynı dilde kaleme dökmek istedim.

Bu alıřma masa bařında hazırlanmıř bir “tasarımcıya tavsiyeler” kitabı deęildir. Kitaptaki birçok dūřūncenin dersliklerde, stūdyolarda, öğrencilerle yapılan tartıřmalarda, ūretim sūrelerinde, meslek hayatında ve yıllar içinde yařanmıř deneyimlerde karřılıęı bulunmaktadır.

Bu kitap; genç tasarımcılara çok řey söylemektedir. Asıl amaç; merak eden, gören, dinleyen, sorgulayan, kendini eleştirebilen, sorumluluk alabilen ve dūnyayla ilişki kurabilen bir insan yetiştirmektir. Tasarımcının mesleğinin dışına, kendi hayatına ve yaşayış biçimine kadar uzanmaktadır. Belki de tasarım eğitiminin en zor yanı, öğrenciyi tasarım yapabilir hle getirmek değil; onu zaman içinde kendi tasarımcı kimliğini kurabilecek hle getirmektir. Kitap tam da bu yolculuğa eşlik etmektedir.

Ūstelik kitap tasarımcıyı yalnızca mesleki başarı ūzerinden tanımlamıyor. Hayatı, ilişkileri, merakı, mutluluğu, oyunu, öğrenmeyi ve hatta zaman zaman tasarımdan uzaklaşmayı da tasarımcının gelişiminin bir parçası olarak görmektedir. Bence kitabın en önemli tarafı da burada.

Bana göre Ahmet řadi Ardatūrk; özellikle bugūn, tasarım mesleęinin giderek daha yoęun ve hızlı bir dūnyada sūrdūrūldūęū dūřūnūlūrse, oldukça önemli bir hatırlatma yapmaktadır.

Bu kitabın, özellikle tasarım eğitimine yeni başlayan gençlerin, yalnızca ne yapmaları gerektiğini değil, nasıl bir tasarımcı olmak istediklerini dūřūnmeleri için iyi bir başlangıç noktası olacağına inanıyorum.

“Nasıl bir tasarımcı olmalıyım?” sorusunun peşine dūřen herkese iyi bir yol arkadaşı olması dileğiyle...

Yolun açık olsun.

Prof. Dr. Saniye Meltem . şen

İÇİNDEKİLER

1. BAŞLAMAK	3
2. GÖRMEK	23
3. GERÇEKLİĞE DOKUNMAK	51
4. BEDEN	73
5. SINIRLARIN DIŞINA ÇIKMAK	91
6. DÜNYAYA KARIŞMAK	115
7. DEĞİŞİM	139
8. SORUMLULUK	153
9. YOLDA OLMAK	167
10. YAŞAMAK	183

"Bu kitapta yer alan bölümlerde kullanılan kaynakların, görüşlerin, bulguların, sonuçların, tablo, şekil, resim ve her türlü içeriğin sorumluluğu yazar veya yazarlarına ait olup ulusal ve uluslararası telif haklarına konu olabilecek mali ve hukuki sorumluluk da yazarlara aittir."

TASARIM

Dünyada, Bir Bulunma Biçimi

Tasarım okumak, tasarımcı olmak, tasarımcıya dönüşmek,
tasarımcı gibi düşünmek

1. BAŞLAMAK

BAŞLAMAK

TASARIM, ÖNCE ZİHNİN ÇALIŞMA BİÇİMİNDE BAŞLAR

İlham beklemeyi bırak, yapmanın gücüne inan.

Tasarımda ilhamı hiçbir zaman gökten düşen bir armağan olarak görme. İlham, çalışmanın, sürecin, emeğin ve dolmuş bir zihnin içinden çıkan bir yan etkidir. Masaya oturmadan, kalemi elime almadan, çizgiyi çoğaltmadan iyi bir fikir beklediğin her gün, aslında sadece belirsizlik günüdür. Çünkü beklemek konforludur, yapmak ise riskli. Beklerken yanlış yapamazsın. Ama üretmeye başladığın an yanlışla ihtimalleri var olur, bilinmezlikler doğar. İşte bu ihtimal seni yapmaktan alıkoyan şey. Tasarım tam da bu ihtimalin içinde gelişir.

Atölyede defalarca gördüğüm bir şey var. Üretmeyen zihin, bir süre sonra kendi kendini ikna eden bir döngüye girer. Henüz hazır değilim, doğru an değil, biraz daha araştırayım, önce biraz yatayım... Bu cümleler kulağa ilk bakışta rasyonel gelir, ama çoğu zaman eylemsizliği meşrulaştıran ilkel beyin tepkileridir. Oysa açıkça söylenebilir ki tasarım düşüncesi, düşünerek değil yaparak keskinleşir. El hareket ettikçe akıl açılır. Eskiz, fikri sadece temsil etmez, fikrin doğması için alan açar. Fikri doğurur, var eder ve yeniden üretir. Maket sadece bir test aracı değildir, aynı zamanda düşüncenin maddesel laboratuvarıdır.

Felsefi olarak da mesele aynı noktada pozisyon alır. Potansiyel ile eylem arasındaki fark, tasarımcının varlığını ortaya çıkartır. Bir fikir zihinde sonsuz derecede mükemmel olabilir, çünkü gerçeklikle karşılaşmamıştır. Malzemeye geçtiğinde, kullanıcıyla buluştuğunda, zaman ve üretimle sınılandığında fikir nihayet hakikate yaklaşır. Tasarımın gerçekliği burada başlar. Düşüncüyü, dünyaya karşı sorumlu hale getirmek onu gerçek kılmak. İlham

TASARIM

Dünyada, Bir Bulunma Biçimi

Tasarımcı olarak insan, dünyada sadece var olmaz.

Ona dokunur, onu değiştirir, eksiltir, çoğaltır, kırar, birleştirir, yeniden anlamlandırır; yeniden ve yeniden kurar.

Ve bütün bunları yaparken, farkında olmadan kendisi de değişir.

Tasarım da tam olarak bu gerilimde başlar.

Sadece bir çizgide, bir nesnede ya da bir biçimde var olmaktan çok insanın dünyayla kurduğu ilişkide vuku bulur, tasarımın özü. Görmekte, merak etmekte, dokunmakta, yanılmakta, yolda olmakta, şüphe etmekte, sorumluluk almakta, vazgeçmekte, yeniden başlamakta... Bazen düşünmekte, bazen üretmekte, bazen hiçbir şey yapmadan yalnızca orada bulunmakta.

Bu kitap sadece tasarımla hesaplaşmıyor; tasarım mesleğinin sınırlarından çıkarak insanın kendisine doğru uzanan bir yolculuğa rehberlik ediyor.

Çünkü nihayetinde tasarım yalnızca dünyayı biçimlendirmek değildir.

Tasarımcı, biçim verdiği dünya tarafından da biçimlenir. Ve biçimlendikçe yeniden biçimlendirir.

Ve belki de daha önemlisi:

Tasarım, dünyaya bıraktığımız şeylerden önce, dünyada nasıl bulunduğumuzdur.

yaz
yayınları

YAZ Yayınları

M.İhtisas OSB Mah. 4A Cad. No:3/3

İscehisar / AFYONKARAHİSAR

Tel : (0 531) 880 92 99

yazyayinlari@gmail.com • www.yazyayinlari.com

ISBN: 978-625-8996-84-5

9 786258 996845